

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/123/2021
Identifikačné číslo spisu: 1116207747
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1116207747.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a Mgr. Dušana Čima, v spore žalobkyne T.Z. L., nar. X. R. XXXX, bytom Š. XXX/X, W. F., zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Kuzmányho 29, Košice, IČO: 47 234 466, proti žalovanej POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 1 408,13 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 6C/23/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. decembra 2020, sp. zn. 6Co/159/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej v texte rozhodnutia aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. januára 2017, č. k. 6C/23/2016-74, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 408,13 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne od 09. apríla 2016 do zaplatenia do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni súd prvej inštancie priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že sporové strany uzatvorili dve zmluvy o úvere, pričom obe posúdil ako spotrebiteľské zmluvy a skonštatoval ich bezúročnosť a bezpoplatkovosť. Z týchto dôvodov bolo zo strany žalobkyne potrebné uhrádzať len istiny a pokiaľ žalobkyňa uhradila žalovanej viac, má nárok na vrátenie týchto prostriedkov vo výške spolu 1 408,13 € z bezdôvodného obohatenia titulom plnenia bez právneho dôvodu. Pokiaľ šlo o premlčanie nároku, súd ustálil, že žalobkyňa uplatnila svoj nárok voči žalovanej po uplynutí objektívnej trojročnej lehoty. Podľa okresného súdu však, že žalovaná mala vedomosť o tom, že neuvedením všetkých obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle ust. § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. a ust. § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. nastane zákonom predpokladaná sankcia, a to bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru a pre prípad, že to tak urobí, bola s uvedenou zákonnou sankciou uzročená (tzv. nepriamy úmysel). Jej konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym

úmyslom získať majetkový prospech. Na základe uvedeného súd ustálil, že v danom prípade nedošlo k premlčaniu nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže ku dňu podania žaloby neuplynula 10-ročná premlčacia lehota.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 9. decembra 2020, sp. zn. 6Co/159/2018, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol. Odvolací súd sa v prvom rade zameril na posúdenie otázky premlčania predmetného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Uviedol, že ak by predmetné úverové zmluvy nemali spotrebiteľský charakter, premlčanie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia sa riadi Obchodným zákonníkom. V zmysle § 391 ods. 1 Obch. zák. premlčacia doba na uplatnenie predmetného nároku začala plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde. Žalobkyňa podala žalobu oneskorene - po márnom uplynutí premlčacej doby v prípade oboch zmlúv. Predmetný nárok je ako celok premlčaný v prípade, ak predmetné úverové zmluvy nemajú spotrebiteľský charakter a ide teda o tzv. absolútny obchod. Ďalej krajský súd riešil otázku premlčania predmetného nároku, ak by sa vychádzalo z toho, že predmetné úverové zmluvy majú spotrebiteľský charakter. V takom prípade by sa premlčanie nároku riadilo Občianskym zákonníkom, pretože úprava premlčania v ňom obsiahnutá je pre spotrebiteľa výhodnejšia. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanej veci ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie sa žalovanej na úkor žalobkyne. Samotnú skutočnosť, že predmetné zmluvy neobsahujú náležitosti požadované spotrebiteľským právom (zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) nemožno bez ďalšieho vyhodnotiť tak, že žalovaná mala pri uzavieraní predmetných zmlúv úmysel sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť. Navyše súd prvej inštancie nevysvetlil, aký je vzťah medzi bezdôvodným obohatením, resp. jeho výškou a tým, že predmetné zmluvy neobsahovali údaj o konečnej splatnosti úveru, ročnej percentuálnej miere nákladov a priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov. Bezpoplatkovosť a bezúročnosť predmetných úverov je zákonným dôsledkom absencie zákonných náležitostí v predmetných zmluvách. Úroky, resp. poplatky dojednané v predmetných zmluvách nie sú dôsledkom „úmyslu“ žalovanej sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť, ale sú výsledkom zmluvnej vôle zmluvných strán. Pri nedostatku iných skutkových zistení (úmyselné konanie žalovanej bola povinná preukázať žalobkyňa) treba podľa názoru odvolacieho súdu akceptovať tvrdenie žalovanej, že so žalobkyňou mienila uzavrieť úverové zmluvy v zmysle Obchodného zákonníka. Ak predmetné zmluvy majú spotrebiteľský charakter, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčuje v zmysle § 107 Obč. zák. Žalobkyňa podala žalobu na súd prvej inštancie oneskorene - po márnom uplynutí objektívnej premlčacej doby. Možno teda zhrnúť, že nárok je premlčaný aj v zmysle Občianskeho zákonníka. Keďže žalovaná sa premlčania dovolala, nebolo možné žalobkyňi premlčaný nárok priznať (§ 388 ods. 1 Obch. zák., resp. § 100 ods. 1 posledná veta Obč. zák.).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej len „dovolatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z dôvodov uvedených v § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdí, eventuálne, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Napadnuté rozhodnutie považovala za nepreskúmateľné, pretože nespĺňa parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia. Podľa žalobkyne odvolací súd nesprávne posúdil otázku, či sa jedná o spotrebiteľské vzťahy a či ide v danom prípade o úmyselné bezdôvodné obohatenie. Poukázala aj na rozpor poplatkov a úrokov s dobrými mravmi.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) na tento procesný úkon oprávnený subjekt zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

6. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľkou uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP

vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

8. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľka v dovolaní namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné odôvodnenie.

9. K námietkam žalobkyne týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania - ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia - je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

10. Vo svetle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalobkyne spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojoľný). Dovolateľka namietala, že odvolací súd bližšie nezdôvodnil a nevysvetlil, prečo právnu argumentáciu žalobkyne o spotrebiteľskom charaktere, ako aj právny názor súdu prvej inštancie nepovažoval za správne. Odvolací súd sa zameril na posúdenie premlčania predmetného nároku, pričom sa vysporiadal s premlčaním aj pokiaľ by sa predmetná zmluva považovala za spotrebiteľskú (bod 11.) aj keby spotrebiteľský charakter nemala (body 9. a 10.). Otázku spotrebiteľskej povahy predmetnej zmluvy jednoznačne nevyriešil, avšak vysporiadal sa s premlčaním nároku aj v jednom aj v druhom prípade, pričom výsledok bol taký, že bol nárok premlčaný tak či tak. Nebolo teda potrebné (ne)spotrebiteľskú povahu zmlúv jednoznačne konštatovať. Krajský súd sa zaoberal ďalej prípadným posúdením bezdôvodného obohatenia ako úmyselného (tiež 11.). Zaoberal sa teda predmetom konania v celej jeho komplexnosti aj šírke, zohľadnil a vysporiadal sa i s argumentáciou žalobkyne a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok okresného súdu treba zmeniť a žalobu zamietnuť. Z napadnutého rozsudku je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súd vychádzal, akými úvahami sa riadil odvolací súd a aké závery zaujal k právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľka v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

11. Dovolací súd po zistení, že dovolanie žalobkyne podľa § 420 písm. f/ CSP nie je dôvodné, pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

12. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

14. Žalobkyňa najskôr v podanom dovolaní poukázala na nesprávne právne posúdenie otázky spotrebiteľského charakteru úverových zmlúv. Kruciólny dôvod, pre ktorý nebolo vyhovené žalobe však podľa odvolacieho súdu nespočíval v riešení otázky spotrebiteľského charakteru úverových zmlúv, ale spočíval v zodpovedaní otázky, kedy uplynula premlčacia doba. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že premlčacia doba na podanie žaloby uplynula aj v prípade, ak by nemali predmetné zmluvy charakter spotrebiteľský a plynuli by podľa Obchodného zákonníka (body 9. a 10. napadnutého rozsudku), ale uplynula by aj keby mali spotrebiteľský charakter (body 11. a 12. napadnutého rozsudku). V súvislosti s uplynutím lehoty podľa Občianskeho zákonníka odvolací súd riešil otázku úmyselného bezdôvodného

obohatenia, ale nezaložil svoje rozhodnutie na posúdení otázky spotrebiteľského charakteru predmetných zmlúv.

15. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie] a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3Cdo/214/2018).

16. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na riešení otázky spotrebiteľského charakteru predmetných úverových zmlúv a táto otázka pre meritórne rozhodnutie veci vzhľadom k obsahu napadnutého rozhodnutia nebola ani rozhodujúca. Vzhľadom na to, že žalobkyňa v dovolaní nevymedzila právnu otázku, na ktorej založil svoje rozhodnutie odvolací súd, dospel dovolací súd k záveru, že na podklade takéhoto dovolania nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Z týchto dôvodov dovolanie žalobkyne v tejto časti nie je procesne prípustné.

17. Žalobkyňa ďalej v podanom dovolaní poukázala na nesprávne právne posúdenie otázky úmyselného bezdôvodného obohatenia. V predmetnej súvislosti, uviedla, že nemožno poukázať na uznesenie najvyššieho súdu z 18. októbra 2018 sp. zn. 1Cdo/238/2017, pretože svoje tvrdenia o úmysle žalovanej získať bezdôvodné obohatenie nezakladala len na tvrdení o dlhodobej podnikateľskej činnosti, ale poukázala i na iné skutočnosti, ktoré majú tieto závery podporiť. Z obsahu rozsudku súdu prvej inštancie (bod 4.) vyplýva, že úroky boli podľa žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi. Na rozdiel od predchádzajúcej otázky žalobkyne (bod 14.), na riešení tejto otázky (otázka úmyselného bezdôvodného obohatenia) odvolací súd založil svoje rozhodnutie; v tejto časti podaného dovolania boli preto splnené podmienky jeho prípustnosti.

18. V rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/238/2017, týkajúcom sa podobnej skutkovej a právnej problematiky, najvyšší súd v podstatnom uviedol, že „samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa“. Konštatoval, že „samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

19. Odvolací súd v odôvodnení uviedol „samotnú tú skutočnosť, že predmetné zmluvy neobsahujú náležitosti požadované spotrebiteľským právom (zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch)

nemožno bez ďalšieho vyhodnotiť tak, že žalovaný mal pri uzavieraní predmetných zmlúv úmysel sa na úkor právnej predchodkyne žalobcu bezdôvodne obohatiť.“ Vychádzal z východísk zavinenia upravených v Trestnom zákone, pričom dospel k podobným záverom, ako sú uvedené v citovanom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/238/2017.

20. Vzhľadom k predchádzajúcej judikatúre najvyššieho súdu vyjadrenej v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/238/2017 dovolací súd konštatuje, že odvolací súd otázku úmyselného bezdôvodného obohatenia posúdil správne. K citovanému rozhodnutiu sa v plnom rozsahu prikláňa, aj pokiaľ ide o použitie v prejednávanej veci. Od jeho záverov rozhodnutia nevidí dovolací súd dôvod sa odchyľovať a s jeho riešením právnej situácie sa stotožňuje s tým, že je ho možné použiť aj v súdnej veci. Bez významu sú tvrdenia žalobkyne o iných dôvodoch, prečo možno konštatovať úmyselné bezdôvodné obohatenie, nakoľko ich okresný ani krajský súd neriešili a nie sú teda ani spôsobilým predmetom prieskumu dovolacieho súdu.

21. Žalobkyňa v dovolaní odôvodnila prípustnosť podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/. V dovolacom konaní však bolo zistené, že dovolací súd už predmetnú problematiku riešil.

22. Dovolací súd má zato, že odvolací súd nepochybil pri riešení nastolenej otázky, možno skonštatovať, že vec správne právne posúdil, svoje rozhodnutie aj dostatočne odôvodnil, pričom sa dostatočne vyporiadal so všetkými dôležitými okolnosťami prejednávanej veci a dôsledne sa vyporiadal aj s podstatnými argumentami a námietkami strán sporu.

23. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, ako aj v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci, pokiaľ ide o otázku spotrebiteľského charakteru predmetných zmlúv a úmyselného bezdôvodného obohatenia, nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie zamietol (§ 448 CSP).

24. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že náhradu trov dovolacieho konania žalovanej nepriznal, lebo jej preukázateľne v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.